



> Retouradres Postbus 16001 2500 BA Den Haag

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
Hare Excellentie S. van Veldhoven-Van der Meer

**Autoriteit Nucleaire
Veiligheid en
Stralingsbescherming**
ANVS

Den Haag
Postbus 16001
2500 BA Den Haag

Contactpersoon

Datum
Betreft

24 APR. 2018

Brief inzake het rapport van de Onderzoeksraad voor
Veiligheid 'Samenwerken aan nucleaire veiligheid'

Ons kenmerk
ANVS-2018/9245

Hooggeachte mevrouw Van Veldhoven-Van der Meer,

Bij brief van 30 januari 2018, kenmerk OvV-18500027, bood de voorzitter van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) mij het rapport aan, getiteld 'Samenwerken aan nucleaire veiligheid'. Het rapport doet verslag van het onderzoek dat door de Raad is uitgevoerd naar de samenwerking tussen Nederland en zijn buurlanden om de veiligheid van de kerncentrales in de grensgebieden te bevorderen en de gevolgen van een eventueel kernongeval te beperken. De voorzitter verzocht mij om ingevolge artikel 73 Rijkswet Onderzoeksraad voor veiligheid om mijn standpunt ten aanzien van de aanbevelingen aan de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) aan u kenbaar te maken en een afschrift daarvan te zenden aan de minister van Justitie en Veiligheid en de OVV.

Ik heb met interesse kennisgenomen van de inhoud van het rapport en ga graag in op het verzoek om te reageren op de aanbeveling die de OVV aan de ANVS doet.

Ter inleiding

Ik heb waardering voor de resultaten van het onderzoek. De analyse van de problematiek is herkenbaar en ik kan mij vinden in de aanbeveling die de OVV tot de ANVS richt.

Het rapport heeft oog voor de breedte en de complexiteit van de materie. Het benoemt welke aspecten al goed gaan en welke verbeteringen inmiddels zijn gerealiseerd. Zoals het rapport aangeeft, is de ANVS een jonge organisatie die in haar korte tijd van bestaan al belangrijke stappen heeft gezet om de veiligheid van kerncentrales te bevorderen en de gevolgen van een eventueel kernongeval te beperken. De ANVS beschouwt het rapport en meer in het bijzonder de aanbeveling als een ondersteuning van haar werk. De ANVS zal het rapport betrekken bij de verbeterstappen die in de nabije toekomst zullen worden gezet.

De OVV ziet geen aanleiding om te twijfelen aan de werking van het huidige internationaal ontwikkelde stelsel van regelgeving voor de beoordeling van de veiligheid van de kerncentrales in en rondom Nederland. Dit is een belangrijke constatering. Door verbeterde Europese veiligheidseisen, verbeterde internationale samenwerking bij toezicht en betere (inter-)nationale maatregelen neemt de



veiligheid toe. De ANVS staat voor het toezicht op de nucleaire veiligheid en het verbeteren van deze veiligheid waar dit mogelijk is.

De OVV heeft bij de uitvoering van het onderzoek een realistisch en helder referentiekader gehanteerd. In mijn onderstaande reactie grijp ik terug op de delen van dat referentiekader die voor het werk van de ANVS relevant zijn.

De aanbeveling inzake het verbeteren van de communicatie met burgers over nucleaire risico's

Het referentiekader benoemt kernpunten op het terrein van de 'grensoverschrijdende samenwerking in de zorg voor veilige kerncentrales'. Het betreft *het actief grensoverschrijdend uitwisselen van informatie met buurlanden en het goed samenwerken bij het bevorderen van de veiligheid van kerncentrales*. Ook bevat het referentiekader uitgangspunten voor *het zorgvuldig adresseren van de onveiligheidsgevoelens van burgers*.

Ten aanzien van die kernpunten formuleert de OVV een aanbeveling die tot de ANVS is gericht. Ik onderschrijf die aanbeveling.

Betere informatievoorziening binnen 20 kilometer-zone

De OVV beveelt aan om de zorgen te onderkennen die onder de Nederlandse bevolking bestaan over de veiligheid van kerncentrales. De OVV stelt voor om afspraken te maken met buurlanden over de grensoverschrijdende informatieverstrekking bij vergunningprocedures van kerncentrales zodat burgers aan beide zijden van de grens die binnen een straal van 20 kilometer van een kerncentrale wonen actief over die procedures worden geïnformeerd. Hierdoor worden zij actief gewezen op de mogelijkheid om in te spreken.

Het voorstel van de OVV om deze zone te vergroten van 10 kilometer naar 20 kilometer in Nederland en van 5 kilometer naar 20 kilometer in België sluit aan bij het huidige beleid ten aanzien van het vaststellen van preparatiezones. Ook de Raad van State gebruikt een straal van 20 kilometer rondom een kerncentrale om te bepalen of sprake is van een belanghebbende.

De ANVS heeft inmiddels actie ondernomen om die verruiming van de informatiezone voor Belgische kerncentrales te kunnen gaan realiseren. Het onderwerp wordt met de Belgische toezichthouder FANC besproken. Tevens zal dit onderwerp worden geagendeerd in komende overleggen met de betrokken overheidsinstanties in Duitsland. Het streven is erop gericht om binnen afzienbare termijn hier afspraken over te maken. De ANVS spant zich in om de voorlichting aan bewoners in de Nederlandse grensstreken te verbeteren en te uniformeren. Het streven is gericht op gelijksoortige afspraken voor inwoners aan de beide zijden van de landsgrenzen.



Begrijpelijker communiceren met burgers

De OVV beveelt aan om in begrijpelijke taal met de Nederlandse burgers te communiceren over incidenten die zich voordoen in kerncentrales (aan beide zijden van de landsgrenzen). Ik onderschrijf de noodzaak van toegankelijke informatievoorziening. Aan deze taak is in het afgelopen jaar in toenemende mate aandacht besteed. De ANVS heeft in 2017, vanwege de verwachte maatschappelijke aandacht rondom de distributie van de jodiumtabletten, met voorrang een aantal communicatiemiddelen ontwikkeld. Zo zijn er samen met de veiligheidspartners animaties en Q en A's ontwikkeld. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld de Veiligheidsregio's op een inhoudelijk herkenbare en uniforme manier invulling geven aan hun taken op het gebied van risicocommunicatie. De ANVS heeft inmiddels haar uitgangspunten inzake de risicocommunicatie vastgesteld. In 2018 worden de gereedschappen voor risicocommunicatie verder ontwikkeld. De ANVS doet dit samen met haar veiligheidspartners, zoals de Veiligheidsregio's en het RIVM.

Om beter aan te sluiten bij de informatiebehoefte van het brede publiek heeft de ANVS in 2017 een publieksonderzoek laten uitvoeren waarbij 2500 Nederlanders gevraagd zijn naar hun opvattingen en verwachtingen over straling en nucleaire veiligheid. Mede op basis van dit publieksonderzoek heeft de ANVS inmiddels de website uitgebreid met animaties en andere grafische informatie over bijvoorbeeld straling en de veiligheid en risico's van kernreactoren.

De website van de ANVS bevat een overzicht van de storingen in de Nederlandse nucleaire installaties. De OVV constateert dat burgers eenvoudig toegang hebben tot informatie over storingen maar dat het voor de meeste burgers moeilijk zal zijn om de informatie te begrijpen. De ANVS werkt aan het in voor burgers begrijpelijke bewoordingen uitleggen van vaak technische complexe storingen. Daarnaast wordt de ANVS-website verder ontwikkeld. Zo heeft de ANVS in 2018 een ingang aangemaakt op haar website, genaamd 'Nucleaire crisis of stralingsongeval', met als doel het beter toegankelijk en begrijpelijk maken van haar website over storingen in de Nederlandse nucleaire inrichtingen. Deze teksten zijn geschreven op toegankelijk taalniveau en worden ondersteund door animaties. De ingang bevat informatie over onder meer kernreactoren in Nederland, verwijzingen naar kernreactoren in omliggende landen, informatie over nucleaire veiligheid en de risico's van de kernreactoren. Ook wordt verwezen naar informatie van de Veiligheidsregio's zoals informatie over rampen- en crisisbeheersing, waaronder rampbestrijdingsplannen, risicokaarten en risicoprofielen. Tevens geeft de pagina informatie over wat straling is en doet, wat de overheid doet en wat men zelf kan doen bij een kernongeval. Verder ontwikkelt de ANVS samen met België en Duitsland initiatieven om de informatie over incidenten in buitenlandse kerncentrales voor de omwonenden sneller en begrijpelijker beschikbaar te maken. Deze informatie zal via dezelfde ingang op de ANVS-website te vinden zijn.



De ANVS onderkent diverse dilemma's en complicaties die aan de orde zijn bij communicatie over incidenten en ongewone gebeurtenissen. De OVV benadrukt in zijn beschouwing dat het geven van informatie averechts kan werken als deze informatie onnodige ongerustheid onder burgers veroorzaakt. Er moet dus per geval een afweging worden gemaakt tussen enerzijds het belang om snel te communiceren over incidenten en anderzijds de randvoorwaarde dat alle verstrekte informatie volledig juist moet zijn. De ANVS rekent het tijdens incidenten en ongewone gebeurtenissen tot haar verantwoordelijkheid om de juiste afweging te maken tussen snelheid, juistheid, duidelijkheid voor burgers en het detailniveau in haar communicatie.

De aanbeveling om de grensoverschrijdende samenwerking bij de beheersing van een crisis ingeval van een kernongeval te verbeteren

Het referentiekader van de OVV onderscheidt op dit thema een aantal kernpunten. Het merendeel daarvan regardeert het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en andere ministeries. De ANVS is daarbij onder andere aanspreekbaar op het punt van de harmonisatie van crisisplannen. De ANVS opereert binnen het netwerk van organisaties, dat als geheel verantwoordelijk is voor de crisisbeheersing voor nucleaire en stralingsongevallen. Ten aanzien daarvan beveelt de OVV aan om de uitgangspunten voor de respons op een kernongeval tussen buurlanden te harmoniseren.

De ANVS heeft als wettelijke taak om de grensoverschrijdende samenwerking, gericht op het beperken van de gevolgen van een eventueel kernongeval te verbeteren. De ANVS heeft de taak te adviseren aan betrokken bewindspersonen over de harmonisatie van de uitgangspunten voor de respons tijdens een kernongeval. Ik onderschrijf het belang van continue aandacht voor het actueel en uniform houden van de responsmaatregelen waarmee burgers aan beide zijden van de grens te maken hebben. De ANVS spant zich samen met de betrokken partijen in eigen land in om met Belgische en Duitse instanties in gezamenlijkheid zoveel mogelijk de uitgangspunten voor de maatregelen te harmoniseren.

De OVV stelt vast dat de structuur van crisisplannen te wensen overlaat en dat sommige plannen niet actueel zijn. De ANVS is verantwoordelijk voor het Responsplan in het kader Nationaal Crisisplan Stralingsincidenten. Dit plan is in april 2017 vastgesteld en is naar mijn oordeel actueel. Dat neemt niet weg dat plannen regelmatig moeten worden geactualiseerd omdat er bijvoorbeeld sprake is van nieuwe regelgeving of van nieuwe inzichten. U heeft in de Tweede Kamer toegezegd om in overleg te treden met de Veiligheidsregio's om na te gaan in hoeverre de aansluiting van de regionale rampenbestrijdingsplannen op de nationale en internationale planvorming verder verbeterd kan worden.



**Autoriteit Nucleaire
Veiligheid en
Stralingsbescherming**
ANVS

Ons kenmerk
ANVS-2018/9245

De OVV pleit in zijn rapport voor uniformering van preparatiezones aan weerszijden van de grens. In enkele Europese landen is een trend waarneembaar naar verruiming van die preparatiezones. Die verruiming lijkt deels ingegeven te worden door de publieke opinie, terwijl daarvoor vanuit de risicoanalyses of vanuit Europese regelgeving geen aanleiding bestaat. Ongeacht de verschillen in preparatiebeleid zal Nederland echter, bij een kernongeval in een van onze buurlanden, de maatregelen van het bronland zoveel mogelijk overnemen.

Tot slot

Het verbeteren van de nucleaire veiligheid, het voorbereiden op nucleaire incidenten en rampen, de samenwerking binnen Nederland en internationale samenwerking zijn onderwerpen die permanent op de agenda van de ANVS staan. Maatschappelijke en bestuurlijke veranderingen en daarnaast nieuwe wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen maken dat plannen en afspraken goed onderhouden moeten worden. Ook het bevorderen van de crisisbestendigheid door het opleiden, trainen en oefenen van betrokkenen maakt structureel deel uit van het werk van de ANVS.

De ANVS dankt de OVV voor de inzichten uit het rapport en de bijdrage die de OVV daarmee levert aan het bevorderen van de veiligheid van de kerncentrales in de grensgebieden en het beperken van de gevolgen van een onverhoopt kernongeval.

Een afschrift van deze brief heb ik verzonden aan de minister van Justitie en Veiligheid en de OVV.

Hoogachtend,

DE AUTORITEIT NUCLEAIRE VEILIGHEID EN STRALINGSBESCHERMING,

mr. J.H. van den Heuvel,
bestuursvoorzitter